



РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 288-09-59
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

13.10.2017 № 16-1841

На № _____ від _____

Голові Верховної Ради України
Парубію А.В.

Щодо результатів аудиту

Шановний Андрію Володимировичу!

Відповідно до Плану роботи Рахункової палати на II квартал 2017 року та у зв'язку з Депутатським зверненням народного депутата України Вітко А. Л. щодо проведення невідкладного державного зовнішнього фінансового контролю проведено аудит ефективності управління корпоративними правами, що належать державі у статутному капіталі публічного акціонерного товариства „Одеський припортовий завод” щодо забезпечення надходжень до державного бюджету, за результатами якого встановлено, що **управління корпоративними правами, що належать державі у статутному капіталі публічного акціонерного товариства „Одеський припортовий завод”, протягом 2015–2016 років і I півріччя 2017 року здійснювалось Фондом державного майна України в умовах негативної кон'юнктури ринку, за наявності застарілих боргів товариства, сформованих у передніх роках, унаслідок чого його економічний стан погіршився. На сьогодні товариство фактично наблизилося до стану банкрутства. За таких умов реалізація прийнятого Урядом рішення щодо продажу державного пакета акцій АТ „ОПЗ” потребує виваженого підходу.** Показники фінансово-господарської діяльності АТ „ОПЗ” за останні роки погіршилися. Експорт українського аміаку в 2015 році майже повністю складався з продукції, виготовленої АТ „ОПЗ”, але у зв'язку з падінням світових цін на аміак і підвищенням цін на природний газ частка в експорті цього виробника суттєво зменшилася (із 89,5 відс. у 2015 році до 73,4 відс. у 2016 році). Тенденція до послаблення позицій позначилася також і на ринку експорту карбаміду, де частка товариства в загальнодержавному експорті скоротилась із 40,8 до 36,6 відс. відповідно. Як наслідок, дохід від реалізації готової продукції у 2016 році порівняно з 2015 роком зменшився на 53,3 відсотка.

Разом з тим кредиторська заборгованість зросла на 55,4 відс. і станом на 31.12.2016 перевищувала чистий дохід від реалізації продукції товариства за 2016 рік більш як на 40 відс., а неефективні управлінські рішення органів

управління щодо її погашення призвели до зростання поточних зобов'язань перед кредиторами за рахунок курсових різниць і додаткових нарахувань у вигляді штрафів, компенсаційних виплат і пені, ріст яких за 2,5 роки досяг 68,0 відсотка.

Як наслідок, збитки АТ „ОПЗ” станом на 31.12.2016 порівняно з 2014 роком збільшилися в 14 разів.

Зволікання з вирішенням проблеми кредиторської заборгованості, зокрема перед Ostchem Holding Limited, посилило ризики фінансової нестабільності товариства, що призвело до зростання поточних зобов'язань перед контрагентами за рахунок курсових різниць (2 587,7 млн грн), а також додаткових нарахувань у вигляді штрафів, компенсаційних виплат і пені (3 908,8 млн грн), що суттєво позначилося на фінансових результатах товариства. Зокрема, за результатами фінансово-господарської діяльності у 2015 році АТ „ОПЗ” отримало валовий прибуток 1 483,9 млн гривень. Водночас через курсові різниці за кредиторською заборгованістю, що були включені до складу витрат, збиток становив 1 171,7 млн грн, а визнані штрафні санкції (2 091,7 млн грн) за судовими рішеннями щодо цього боргу – майже 55 відс. збитку, отриманого АТ „ОПЗ” у 2016 році.

Унаслідок відсутності затвердженого стратегічного плану розвитку, недосконалості чинного законодавства Фонд державного майна України неповною мірою забезпечив реалізацію корпоративних прав держави як акціонера АТ „ОПЗ” через правління, наглядову раду та ревізійну комісію, про що свідчить негативна динаміка більшості фінансово-економічних показників АТ „ОПЗ” і стрімке погіршення його фінансового стану, який на кінець першого півріччя 2017 року досяг критичного рівня.

Недосконалість законодавчих норм, які повинні врегульовувати процес управління належними державі корпоративними правами, негативно вплинула на координацію роботи і взаємодію між Кабінетом Міністрів України, Фондом державного майна України, Мінфіном та Мінекономрозвитку. Як наслідок, за відсутності узгоджених управлінських дій ухвалювалися неефективні управлінські рішення щодо стратегії управління корпоративними правами держави. У результаті фінансові плани АТ „ОПЗ” на 2015 і 2017 роки затверджено несвоєчасно. Крім того, відсутність затвердженого фінансового плану АТ „ОПЗ” на 2016 рік не відповідає вимогам статті 89 Господарського кодексу України та спричинила відсутність своєчасних заходів, спрямованих на державну підтримку діяльності товариства як суб'єкта господарювання державного сектору економіки, що призвело до збільшення сум кредиторської заборгованості товариства перед НАК „Нафтогаз України” і подальшої зупинки його виробничих потужностей.

Так, протягом дії постанови Кабінету Міністрів України від 22.09.2016 № 658 „Про внесення змін до Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу (відносини у перехідний період)”, спрямованої на забезпечення АТ „ОПЗ” основною сировиною, вартість природного газу, який поставлявся НАК „Нафтогаз України”, щомісяця збільшувалася, що призвело до гострого дефіциту обігових коштів і росту кредиторської заборгованості.

При цьому реструктуризація боргу, погоджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1018-р „Про погодження реструктуризації боргу Публічного акціонерного товариства „Одеський припортовий завод” перед Публічним акціонерним товариством „Національна акціонерна компанія „Нафтогаз України”, так і не відбулася, а наміри Уряду залишилися нереалізованими.

Крім того, Мінекономрозвитку не забезпечено якісного та своєчасного виконання покладених на нього повноважень щодо утворення комісії при комітеті з призначення керівника особливо важливого для економіки підприємства, що призвело до недотримання вимог чинного законодавства в частині призначення голови правління АТ „ОПЗ” і укладення з ним контракту, який би визначав умови, показники діяльності та відповідальність. У результаті тимчасово виконуючий обов’язки голови правління – директора товариства Назаренко С.М. з 29.12.2016 до цього часу перебуває на займаній посаді, незважаючи на відсутність розпорядження Кабінету Міністрів України про його погодження та встановлений чинним законодавством термін, що вже сплив.

Слід зауважити, що Верховною Радою України було зареєстровано проект Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення корпоративного управління юридичних осіб, акціонером (засновником, учасником) яких є держава” від 10.05.2017 № 6428. З метою врегулювання питань корпоративного управління юридичних осіб, акціонером (засновником, учасником) яких є держава, Рахункова палата рекомендує розглянути законопроект і прийняти рішення із зазначених в ньому питань.

З повагою

Т. в. п. Голови



О. С. Яременко